

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Egyesült „Felső Torontál” és „Kikindai Közlöny”.

P O L I T I K A I L A P.

Megjelenik hetfőn, szerdán, pénteken és vasárnap.

Magyarosodjunk!

Nagy-Kikinda, 1897. nov. hó 16.

A lefolyt hét társadalmi szellemének színezete erősen nemzeties volt. Magyarosodjunk! — ezt a jelszót vetette világgá a szellemi mozgalom, melyet a kormány egy fontos törvényjavaslata s székes-főváros polgármesterének névmagyarosodása indított meg. Sajátos véletlen, hogy két ily esemény összejátszott s e kettős figyelmeztetésnek köszönhető, hogy a magyarosodási mozgalom oly áthatóvá, biztatóvá lett.

A kormány új törvényjavaslata régi félszégeket fog orvosolni. A javaslat szerint — mely kétségkívül mihamar törvénynyé is lesz — minden magyarországi községnek csak egy neve lehet; bármiféle hivatalos iratban — legyen akár állami hatóságoké akár községi hivatalé, akár magánféle — csak ezt az egy nevet lehet a jövőben használni; sőt a javaslat értelmében a hivatalos hatóságok az egy néven kívül másképp nem is nevezhetik meg a községet, s magánfelek legföljebb zárójelben iktathatják be írásaikba a község nem hivatalos nevét. Nagy jelentőségű rendelkezése a törvényjavaslathoz az is, hogy a hazánkban használt bármely nyelvű tankönyvekben a helyneveknek csak hivatalosan megállapított alakját szabad tanítani. Megemlíthető még az a rendelkezés, hogy egy állandó országos bizottságot tervez a javaslat a helynevek hiteles megállapítására és ellenőrzésére.

Esztendőnk óta érzett hiányt pótolta a belügyminiszter e javaslata, melynek politikai fontossága is jelentékeny ugy a belpolitikában, mint a nemzetközi forgalomban. Kolozsvár megszűnik Oluj lenni; Nagy-Szebent nem nevezheti majd e város polgármestere hivatalosan Hermannstadtnak, se Brassót Kronstadtnak. A jövő nemzedékek majd csak hírből fogják tudni, hogy más nevük is volt e városoknak, mint a magyar. Amellett, hogy a közigazgatásban sok félreértés félszégeket hárt majd el az új törvény, meglesz az az eléggé nem is becsülhető hatása, hogy a nevek külső megjelenésével is emlékeztetni fog mindenkint, hogy a helyek Magyarországon vannak s a magyar állam szerves alkatrészeit képezik. Sőt remélhető, hogy rövid idő lefolyása alatt a külföld is meg fogja szokni, hogy helyneveinket magyar nevükön nevezze, a mihez jelentékenyen hozzájárulna, ha a nálunk megjelenő idegen nyelvű, különösen német lapok helyneveinket magyar névvel jeleznék. Néhány év előtt mutatkozott német nyelvű lapjainknál ilyes törekvés, de sajnos, csak rövid ideig. Talán ezt a törekvést is újra felébreszti majd az új törvényjavaslat.

A múlt hét magyarosodási mozgalomát másrésztől a társadalom indította

meg. Szánt-szándékkal juttatjuk e fontos törekvést a társadalomnak, bár látszólag a székesfőváros új polgármesterének névmagyarosítása indította meg az általános felbuzdulást. Őszintén méltatjuk Haberbauer János elhatározását, Halmossá akart lenni, de kétségtelen, hogy a társadalom uralkodó szellemének, hogy ne mondjuk, nyomásának engedett, mikor neve megmagyarosítására elszánta magát. Nagyra becsüljük Halmos János polgármestert, hogy megértette a társadalom uralkodó szellemét s holmi maradiságból nem szállt vele szemben s nem fogta fel fölényes közönyt, hanem példát adott arra, hogy a köz jogos követeléseinek engedni kell.

Halmos János névmagyarosítása mindenesetre pregnáns kifejezésre juttatta a közfelfogás irányát. Mert örömmel konstatalhatni, hogy a névmagyarosítási mozgalom társadalmunkban általánossá lett, sőt követelőleg kezd fellépni nem magyar nevű polgártársaink irányában. Az ócska kifogások, melyek apák nevére s a név közönyös voltára s más hasonlókra hivatkoznak, már-már neveltségek ké váltak s. mostanság inkább képezik gúnytárgyát, mint ezelőtt a névmagyarosítás. Mert semmi kétség, még egy évtized előtt az illiberális, hogy ne mondjuk, türelmetlen elemek, gúnyosan fogadták a névmagyarosítási mozgalmakat s nem látták be ezek fontos nemzeti jelentőségét; ma már odafejlődött a szabadelvű nemzeti felfogás, hogy a maradi nézeteket elítéli s feltétlenül pártolja a névmagyarosítást.

Ez örvendetes felfogást aprobálnia kell majd az illetékes köröknek is azzal, hogy a névmagyarosítást megkönnyítse. A 70-es években, mikor a névmagyarosításra szóló rendeletet kibocsátották, természetesen számos alakiséghez, kautélához kötötték a névmagyarosítást, mert érthető aggályai voltak az akkori belügyminiszternek, nem tudván, hogy milyen irányban fog érvényesülni intézkedése. A két évtizedes tapasztalat bebizonyította, hogy a névmagyarosítási mozgalom helyes irányban halad, félszégekkal alig jár; a közigazgatásban nem támaszt akadályokat, viszont üdvösen hat a nemzeti szellem fejlesztésére. A belügyi kormány tehát eloszthatja a régi aggályokat s a névmagyarosítást követelendő alakiságokat liberálisabb felfogásokkal enyhítheti.

Ettől függ, hogy a névmagyarosítás marad-e továbbra is a társadalom egyes osztályaiban észrevehető sporadikus jelenség vagy pedig általános nemzeti ambícióvá lesz-e?

Egyébként — értesülésünk szerint, a mérvadó körök nagyszabású mozgalomát szándékoznak megindítani a névmagyarosítás érdekében. Valószínűleg az egyes miniszteriumok rendeletileg fogják figyelmeztetni közegeiket a névmagyarosítás jelentőségére a maguk hatáskörében buzgólkodni fognak a nemzeti akció érdekében. A miniszterelnöknél ez ügyben már folytak a tanácskozások s remélhetőleg mihamar értesülni fogunk e tanácskozások eredményéről.

Hungarus.

HIREK.

Nagy-Kikinda, 1897. nov. hó 16.

Egy tanító bucsuja. Bogárosról írják lapunknak: Megható ünnepély folyt le e hó 11-én községünkben, midőn Ferch József 40 évi tanítói működése után, nyugalmába vonulván, részére a község búcsúünnepélyt rendezett. A délvídeken messze ösmert neve, melyet a nagyképeségű tanító munkálkodása által szerzett, sok vendéget vonzott az ünnepélyre. Üdvözlések a legszélesebb körből érkeztek. A vallás-és közoktatásügyi miniszter fejezte ki elismerését szép leiratban a buzgó működéséért, Steinbach Antal tanfelügyelő, Gyertyánffy főbíró megható levelekben fejezték ki nagyrabecsülésüket az ünnepelt iránt.

Egyesülés a szerbek körében. A Versecen megjelenő „S z r p s z t v o”, mely a hazafias érzelmű Zmejánovics Gábor verseci püspökről eddig mindig a legkiméletlenebb hangon írt, úgy, hogy annak szerkesztőjét, dr. Iljé Brankot a temesvári esküdtszék a püspökön elkövetett rágalmaszásban vétkesnek találta és e miatt a kir. törvényszék 1 havi államfogházra ítélte, — vasárnap megjelent 82. számában egész új hurokat penget. A verseci egyházmegye ugyanis f. hó 11-én tartotta szervező közgyűlését, mely alkalomból a „Szrpsztvo” következőket írja: F. hó 11-én tartották meg a helybeli gör. kel. szerb püspöki székház nagy termében a rég hirdett eparchális közgyűlést. Az előzmények és az egyházmegyében uralkodó hangulat folytán biztosra vették, hogy az egyházmegyei képviselők és a püspök közt oly összekocanás lesz, hogy az elnöklő püspök a közgyűlést kénytelen lesz feloszlantni. Annál nagyobb volt a meglepetés, midőn a püspök a formális megnyitás után gyújtó beszédben a helyzetet megvilágítva legnagyobb sajnálatának adott kifejezést az eddigi félreértések és ellentétek fellett, egyben kijelentette, hogy a mennyire tőle függ, azon lesz, hogy előzékenysége által ezen tarthatatlan állapotokat megszüntesse. Az egyházmegyei közgyűlés a püspök ezen kijelentését lelkes „Zsiviókkal” fogadta.

Az eparchiális közgyűlés után az egyesült „Nemzeti párt” gyűlést tartott, melyben a következő határozatot hozta:

Elvben elfogadják a teljes fuziója a szerb nemzeti pártoknak (liberális és radikális) a verseci egyházmegyében; az egyesült párt címe: „egyesített szerb nemzeti párt”. És miután ez a szerb nemzet egyik mentője, a gyűlés kimondja azon kívánságát, hogy a pártok egyesítése az egész ez oldali (értsd magyarországi) Szerbiában keresztül vitessék.

Esküvő. Vasárnap d. e. 11 órakor vette oltárhoz M i s l e y Béla mérnök és kir. tartalékos hadnagy, a m. k. államvasutak szegedi üzletvezetőségének tiszviselője a helybeli róm. kath. templomban Theodorovics Mariska kisaszonnyt Cacher Jenő helybeli ügyvéd fogadott leányát. Az ifju pár az esküvő után a vőlegény állomáshelyére utazott.

